KANCELARIA SENATU

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, dnia 18 lipca 2018 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 892)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem uchwalonej przez Sejm ustawy o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz niektórych innych ustaw jest transpozycja do prawa polskiego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskaniem, wykorzystaniem i ujawnianiem (dalej „dyrektywa 2016/943/UE”).

Harmonizacja ma charakter minimalny, co oznacza, iż poziom ochrony informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w systemach prawnych poszczególnych państw członkowskich nie może być niższy, niż określony w dyrektywie. Obowiązujące obecnie w państwach członkowskich przepisy krajowe tworzą nierówny poziom ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa na obszarze Unii Europejskiej, co może zniechęcać przedsiębiorców do podejmowania działalności o charakterze transgranicznym.

Art. 11 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (dalej u.z.n.k) w nowym brzmieniu przewiduje, że czynem nieuczciwej konkurencji w odniesieniu do cudzych informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa jest ich ujawnienie, wykorzystanie lub pozyskanie. Dotychczasowe brzmienie powołanego przepisu nie sankcjonowało działania polegającego na pozyskaniu takich informacji. W tym zakresie ustawa pozostawała niezgodna z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2016/943/UE.

Ustawodawca postanowił zrezygnować z uregulowania ograniczającego ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa (w stosunku do pracownika ograniczenie czasu ochrony

ul. Wiejska 6, 00-902 Warszawa, tel. . 22 694-95-34, fax 22 694-91-06, e-mail: Aldona.Figura@senat.gov.pl

tajemnicy przedsiębiorstwa przez okres 3 lat od dnia ustania stosunku pracy, obowiązujący art. 11 ust. 2). Dyrektywa 2016/943/UE nie przewiduje żadnych ograniczeń czasowych w odniesieniu do jakiejkolwiek kategorii podmiotowej.

Ustawa wprowadza nową definicję tajemnicy przedsiębiorstwa z uwagi na to, że dyrektywa 2016/943/UE podnosi względem przedsiębiorcy, który dąży do ochrony informacji przedsiębiorstwa, poziom wymagań konieczny dla uzyskania takiej ochrony. W odróżnieniu od obecnie obowiązującego brzmienia art. 11 ust. 4, na podstawie którego tajemnicę przedsiębiorstwa stanowią informacje, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich w poufności, nowe brzmienie posługuje się pojęciem działań, które przy zachowaniu należytej staranności" uprawniony podjął w celu ochrony informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa przed ich pozyskaniem, ujawnieniem lub wykorzystaniem przez osobę nieuprawnioną.

Przepisy określają również kiedy ujawnienie, wykorzystanie lub pozyskanie tajemnicy przedsiębiorstwa stanowi czyn nieuczciwej konkurencji.

Pozyskanie, ujawnienie oraz wykorzystanie informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa nie stanowi czynu nieuczciwej konkurencji, jeżeli:

– nastąpiło w celu ochrony uzasadnionego interesu chronionego prawem lub

– nastąpiło w ramach korzystania ze swobody wypowiedzi, lub

– nastąpiło w ramach ujawnienia nieprawidłowości, uchybienia, działania z naruszeniem prawa w celu ochrony interesu publicznego, lub

– ujawnienie przedmiotowych informacji wobec przedstawicieli pracowników w związku z wykonywaniem przez nich funkcji na podstawie przepisów prawa było niezbędne dla prawidłowego wykonywania tych funkcji. (art. 11 ust. 8).

Zmiana treści art. 18 u.z.n.k prowadzi do rozszerzenia katalogu sankcji za czyn nieuczciwej konkurencji.

Ustawa wprowadza również odrębny termin przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wynikłej wskutek czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na naruszeniu tajemnicy przedsiębiorstwa stanowiącego jednocześnie zbrodnię albo występek (art. 20 ust. 4 u.z.n.k).

Dodany w art. 23 ust. 3 u.z.n.k. penalizuje działania podejmowane przez osoby, które wykorzystają lub ujawnią informację stanowiącą tajemnicę przedsiębiorstwa, z którą zapoznały się w związku z udziałem w postępowaniu sądowym dotyczącym czynu nieuczciwej konkurencji, określonego w art. 11 u.z.n.k. albo przez dostęp do akt takiego postępowania, o ile w postępowaniu tym sąd wyłączył jawność rozprawy.

Poszerzeniu ulegnie krąg osób uprawnionych z pierwszeństwem do zaspokojenia się z kaucji przed innymi należnościami zaraz po kosztach egzekucyjnych. Omawiane rozwiązanie poszerza istniejącą już w k.p.c. instytucję kaucji na zabezpieczenie (art. 739 § 1 k.p.c.).

Art. 755^1 k.p.c. ma na celu implementację art. 10 ust. 2 dyrektywy 2016/943/UE, który umożliwi sądowi nakazanie złożenia przez pozwanego sumy pieniężnej na zabezpieczenie roszczeń uprawnionego wynikających z dalszego naruszania tajemnicy przedsiębiorstwa. Omawiany przepis znajdzie zastosowanie wyłącznie w postępowaniach dotyczących czynu nieuczciwej konkurencji, polegającego na pozyskaniu, ujawnieniu lub wykorzystaniu tajemnicy przedsiębiorstwa i tylko na wniosek obowiązanego.

Zmiany zawarte w art. 3–14 ustawy mają charakter dostosowujący. Ustawa ma wejść w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 5 lipca 2018 r. Projekt stanowił przedłożenie rządowe. Prace nad ustawą prowadziła Komisja Gospodarki i Rozwoju, która przedstawiła sprawozdanie (druk sejmowy nr 2612). Komisja uzupełniła ustawę o zmiany będące konsekwencją umieszczenia definicji tajemnicy w art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (odesłania w innych ustawach do pojęcia tajemnicy przedsiębiorstwa stają się nieaktualne). W drugim czytaniu zostały zgłoszone poprawki zmierzające do rozszerzenia definicji tajemnicy przedsiębiorstwa o informacje handlowe oraz mające na celu poprawienie odesłań do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w innych ustawach

Sejm uchwalił ustawę z poprawkami zmierzającymi do poprawienia odesłań w przepisach innych ustaw.

III. Uwagi szczegółowe

1) w art. 5 konieczna jest zmiana o charakterze redakcyjnym:

Propozycja poprawki:

– art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1183) w art. 77 w ust. 6 wyrazy „art. 11 ust. 4” zastępuje się wyrazami „art. 11 ust. 2”;

2) w art. 15 ust. 1 zawarto przepis przejściowy z którego wynika, że przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 3–14 w nowym brzmieniu stosuje się do oceny stanów faktycznych, zaistniałych po wejściu ustawy w życie. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że wolą ustawodawcy jest, aby w zakresie zmienianych przepisów u.z.n.k. nowa regulacja znalazła zastosowanie do oceny tych czynów nieuczciwej konkurencji polegających na naruszeniu tajemnicy przedsiębiorstwa, które nastąpią po wejściu w życie ustawy – zgodnie z ogólną zasadą niedziałania przepisów prawa wstecz. Tak samo w przypadku zmienianego przepisu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W szczególności zdaniem projektodawcy stosowanie nowej definicji tajemnicy przedsiębiorstwa do oceny zachowań, które miały miejsce w okresie obowiązywania wcześniejszej definicji prowadziłoby do niczym nieuzasadnionego retroaktywnego działania nowych przepisów.

Biorąc to pod uwagę, wydaje się, że art. 15 ust. 1 nie jest prawidłowo skonstruowany.

Zgodnie z § 30 Zasad Techniki Prawodawczej w przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych.

Biorąc pod uwagę uzasadnienie do projektu ustawy oraz treść art. 15 ust. 1 adresat normy nie znajduje odpowiedzi na pytanie według jakich norm oceniać stany faktyczne zaistniałe przed dniem wejścia w życie ustawy.

Propozycja poprawki:

– art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do oceny stanów faktycznych zaistniałych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 3–14 w brzmieniu dotychczasowym.”;

3) ustawa ma wejść w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minimalny standard vacatio legis wyznacza ustawa z 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych, przewidująca jako zasadniczy okres vacatio legis termin czternastodniowy. Ustawa przewiduje wyjątki od tej zasady podstawowej – w myśl art. 4 ust. 2, który stanowi, że w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni. W takiej sytuacji muszą jednak zaistnieć dostatecznie przekonywające argumenty uzasadniające odstąpienie od zasady.

Projektodawca nie wskazał w uzasadnieniu ważnych powodów odstępstwa od podstawowego terminu wejścia w życie ustawy. W uzasadnieniu jako przyczynę ustanowienia krótszego terminu wejścia w życie ustawy wskazuje się obowiązek transpozycji dyrektywy 2016/943/UE do dnia 9 czerwca 2018 r. Wydaje się, że z uwagi na charakter i zakres zmian, ustawa powinna wejść w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia.

Propozycja poprawki:

– w art. 16 wyrazy „7 dni” zastępuje się wyrazami „14 dni”.

Aldona Figura
Główny legislator